

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

Activitats de preparació de l'examen 6

1.- Lectura i qüestions: **Els insectes** (text del llibre *Comprendre la natura*, Ramon Folch, Editorial Barcino, 1990)

Els insectes són els artròpodes més abundants i populars. Sovint sentim a dir <<insecte>> amb el valor general d'<<artròpode>>. Els insecticides són sovint <<artropodicides>>. Una cosa és constant en els insectes: tenen *sis potes* i *un parell d'antenes*. Les potes, és clar, els serveixien per a caminar i les antenes per a palpar, per a percebre segons què. Llur cos consta de tres parts prou clares: el *cap* (seu de la boca, d'uns ulls molt curiosos i primitius, d'un cervell rudimentari), el *tòrax* (on s'insereixen les potes i, eventualment, les ales) i l'*abdomen* (albergador de les vísceres).

Molts insectes tenen ales, *quatre ales* concretament. Aquestes ales representen una transformació epidèrmica i són molt lluny d'ésser comparables a les d'un ocell o a les d'un rat-penat. Però permeten volar a l'insecte que les té, que és el que compta. És així com insectes i ocells i algun mamífer més o menys singular són els únics animals capaços de volar. A vegades totes quatre són membranoses i romanen sempre desplegades; és el cas dels espiadimonis, de les abelles, també de les papallones. Però a vegades n'hi ha dues, les anteriors (anomenades aleshores *èlîtres*), que esdevenen coriàcies, dures, inaptes per al vol però ben dotades per a protegir, acabada la volada, les membranoses, que són plegables; és el cas de les marietes, dels llagosts, també dels bernats pudents. I encara, a vegades, dues de les quatre ales es redueixen moltíssim, de manera que aparentment només n'hi ha dues; és el cas de les mosques i dels mosquits. Tanmateix, hi ha insectes àpters, és a dir, privats d'ales: les puces, els polls, els peixets de plata, etcètera.

Hi ha insectes que emeten sons fregant diversament llurs ales (grills, llagosts) o mitjançant aparells especials (cigales). Dels primers diem que *xerriquen* o *carrisquegen*, dels segons que *ratxen*; llurs cants és el *xerric* o *carrisqueig*, o la *ratxada*.

Els insectes són animals terrestres. Només un reduït nombre d'espècies té hàbits aquàtics (el sabater, el teixidor, l'escorpí d'aigua, etc.), però fins a aquests els passa com els mamífers que viuen dins de l'aigua: han de sortir a respirar. Efectivament, els insectes respiren aire atmosfèric. No tenen tanmateix, pulmons, sinó unes estructures anomenades *tràquees*. Vénen a ésser unes perforacions i uns tubs que es ramifiquen per dins del cos de l'animal i el posen en contacte amb l'oxigen que arriba de l'aire exterior.

1.1.- Quina característica relacionada amb el medi tenen els insectes que els fa diferents a la resta d'artròpodes? I amb quins grups d'animals superiors la comparteixen?

1.2.- La *classe* insectes es divideix en molts *ordres*. Els més importants en nombre d'espècies els pots trobar en el llibre de text (unitat 10, apartat 5.3). Associeu els exemples de la lectura amb els corresponents ordres.

1.3.- Què significa que '*el sabater, el teixidor i l'escorpí d'aigua tenen hàbits aquàtics*'? Quins mamífers coneixes amb aquests hàbits?

1.4.- Expliqueu un òrgan de l'anatomia dels artròpodes que no trobem en els animals superiors.

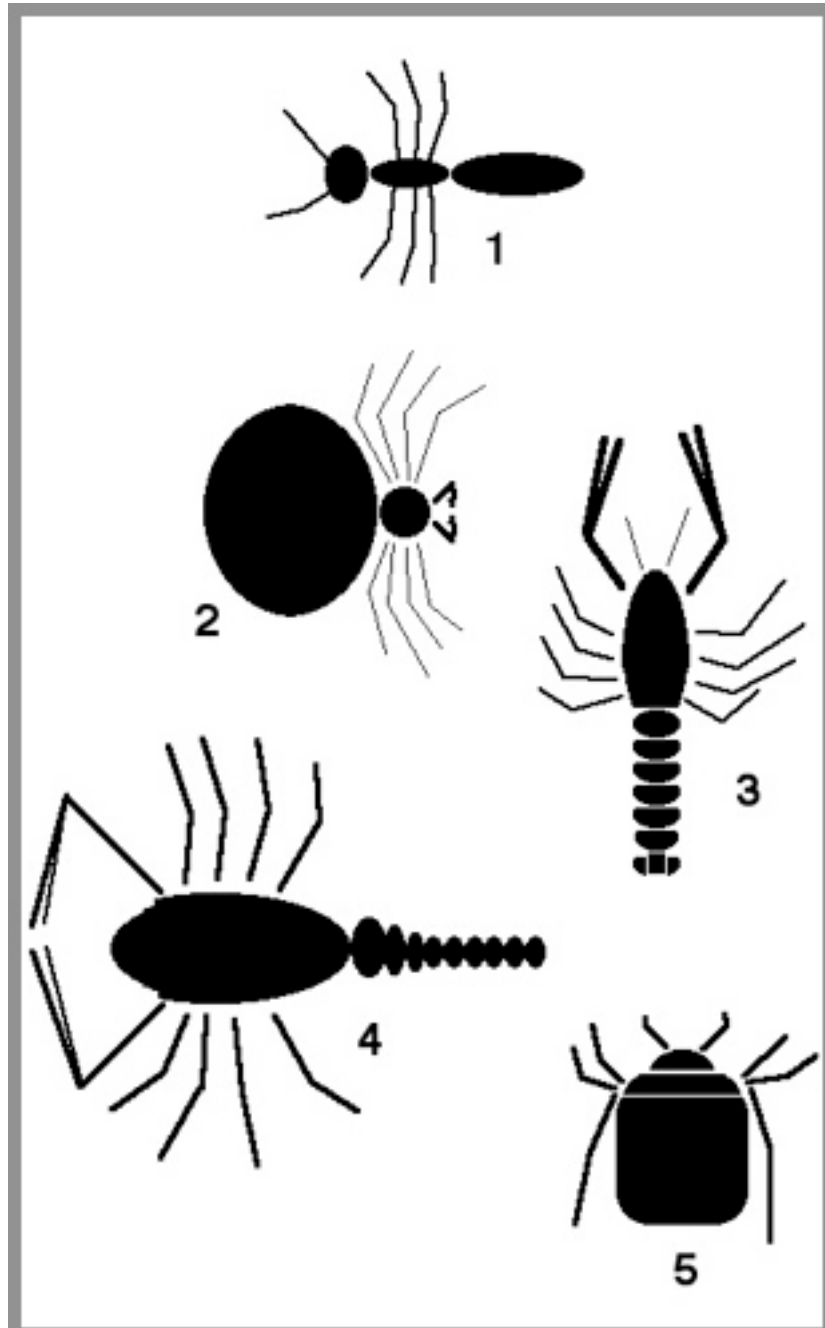
1.5.- Què són els *èlîtres*? I quina funció tenen? Què vol dir *coriàci*?

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

2.- Fixeu-vos en les cinc siluetes següents; compareu-les, és a dir, indiqueu quines parts del cos tenen en comú, quines diferències hi ha, els noms que reben les diferents parts del cos que estan representades i, finalment, a quins *tipus* i *classes* del *regne animal* pertanyen. També, si coneixeu el nom comú d'alguna espècie que es correspongui més o menys amb cada model, indiqueu-lo.

3.- Lectura i qüestions: (*text extret del llibre: My Family and Other Animals, Gerald Durrell, 1956*)

Al març va arribar la primavera i l'illa [de Corfú] es va cobrir de flors... El jardí de casa era un país encantat, un bosc de flors transitat per criatures que jo mai no havia vist. Entre els gruixuts i sedosos pètals de cada capoll de rosa hi vivien aranyetes com crancs...

Nom i cognoms:

Data:

Grup:

3.- continuació:

Sobre les tiges dels rosers incrustats de pugó, les marietes es movien com joguines acabades de pintar, simpàtiques i rebassudes, rondaven menjant per entre els anèmics ramats de pugó. Abelles fusteres zigzaguejaven enfeinades entre les flors. Les papallones esfínx aguantaven, a estones, un aleteig borrós per injectar la seva trompa llarga i fina als capolls. Entremig de les pedretes, grups de grans formigues negres feien tentines gesticulant al voltant d'estrany trofeus com erugues mortes, un tros de pètal de rosa o una beina seca plena de llavors...

En els xiprers, els pinsans hi tenien els seus nius polits i, des de les oliveres arribava el carrisqueig rutilant de les cigales. [...]

Solia anar a nedar a una cala petita. [...] La costa era rocosa, plena de petites basses, però en aquesta cala hi havia una petita platja de sorra. L'àrea era molt rica en vida marina i a les roques hi havia moltes tolles plenes d'elegants anemones, estrelles de mar i crancs anomenats aranyes de mar i ermitans, aquests últims amb una caseta a l'esquena feta amb una conquilla de cargol. Una vegada vaig trobar una bassa plena de llebres de mar, n'hi devia haver un parell de dotzenes, i vaig pensar que s'havien reunit per aparellar-se.

3.1.- Feu una relació de tots els animals que apareixen en el text i classifiqueu-los segons els tipus i les classes a les que pertanyen.

3.2.- Quin insecte es menja un altre insecte que perjudica les plantes?

3.3.- Què són les anemones?

3.4.- Què és una 'llebre de mar'? Feu una cerca a: <http://www.encyclopedia.cat/>

[Vegeu també aquest video: <http://www.truveo.com/llebre-de-mar-aplysia-fasciata/id/379687958>]

4.- Expliqueu l'animal de la imatge següent:

